

Brüsszel, 2019.5.3.
C(2019) 3211 final

A BIZOTTSÁG (EU) .../... FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ HATÁROZATA

(2019.5.3.)

a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az élelmiszer-hulladék szintjének egységes mérésére vonatkozó közös módszertan és minimális minőségi követelmények tekintetében történő kiegészítéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

INDOKOLÁS

1. A FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUS HÁTTERE

Az élelmiszerek előállítása, forgalmazása és tárolása természeti erőforrásokat vesz igénybe, és környezeti hatásokkal jár. A még ehető vagy az iparban melléktermékként felhasználható élelmiszerek kidobása növeli ezeket a hatásokat, és pénzügyi veszteséget okoz a fogyasztók és a gazdaság számára. A hetedik keretprogram keretében készült FUSIONS tanulmány szerint évente mintegy 88 millió tonna élelmiszert pazarolnak el az EU-ban, a kapcsolódó költségek pedig 143 milliárd euróra becsülhetők. 2015 szeptemberében a 2030. évi fenntartható fejlesztési célok részeként az ENSZ Közgyűlése elfogadta azt a célkitűzést, amely szerint kiskereskedelmi és fogyasztói szinten a felére kell csökkenteni az egy főre jutó élelmiszer-hulladék mennyiségét, valamint csökkenteni kell az élelmiszervezteséget a termelési és ellátási láncokban. Az EU és a tagállamok elkötelezték e cél elérése mellett.

A hulladékokról szóló irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy kövessék nyomon az élelmiszer-hulladék keletkezését, és hozzanak intézkedéseket a hulladékképződés korlátozására. Ugyanakkor még mindig nincs harmonizált módszer az élelmiszer-hulladék mérésére az EU-ban, ami megnehezíti a hatóságok számára, hogy felmérjék annak nagyságrendjét, eredetét, és időbeli trendjeit. A mérési kérdés megoldása fontos lépés a probléma jobb megértése, a koherens nyomon követés és jelentéstétel, valamint az összehangolt uniós szintű politika, különösen az élelmiszer-hulladék csökkentésére vonatkozó lehetséges mennyiségi célok meghatározása felé.

Az élelmiszer-ellátási lánc teljes egészében keletkezik élelmiszer-hulladék: úgy az elsődleges termelés, a feldolgozás, a gyártás, a forgalmazás során, mint a vendéglátásban és az étkeztetésben. Ez különösen megnehezíti számszerűsítését, mivel az élelmiszer-ellátási lánc minden egyes szakaszában jelentős különbségek vannak az élelmiszer-hulladék jellemzői, forrásai és keletkezésének módjai között.

A hulladéokra vonatkozó, jelenleg gyűjtött adatok – különösen a hulladékra vonatkozó statisztikákhoz szükséges adatok – nem tartalmazzák az élelmiszer-hulladék mennyiségére vonatkozó részletes információkat. Ennek az az oka, hogy az élelmiszer-hulladékot nagyon gyakran más hulladékkal együtt gyűjtik össze. Továbbá, mivel a hulladékra vonatkozó adatok gyűjtése általában a hulladékgyűjtés fázisában történik, azok nem tartalmazzák az olyan hulladékokra vonatkozó információkat, amelyek nem kerültek be a hulladékgyűjtő- és kezelő rendszerbe.

Az élelmiszer-hulladék mérésére ezért külön jogszabályra van szükség, amelyet a lehető legnagyobb mértékben össze kell hangolni az adatgyűjtésre vonatkozó, meglévő rendszerekkel, és amely keretet biztosít a tagállamok további erőfeszítéseikhez a keletkezett élelmiszer-hulladék mennyiségének megállapításához.

2. AZ AKTUS ELFOGADÁSÁT MEGELŐZŐ KONZULTÁCIÓK

A dokumentummal kapcsolatos munka előzménye a hetedik uniós keretprogramhoz tartozó FUSIONS projekt, amely különböző lehetőségeket elemzett az élelmiszer-hulladék nyomon követése tekintetében, és ajánlást adott ki a tagállamok számára az élelmiszer-hulladék mérésére vonatkozóan.

A dokumentum vázlatát először 2016 novemberében terjesztették az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-veszteséggel foglalkozó uniós platform elé. 2016 és 2018 között a platform és a platform élelmiszer-hulladék mérésével foglalkozó alcsoportja keretében (3 ülésen) egyeztetésekre került sor. A társjogalkotók közötti, a hulladékokról szóló keretirányelvet

módosító bizottsági javaslatról született politikai megállapodást követően a tagállamoknak az élelmiszer-veszteséggel és -pazarlással foglalkozó szakértői csoportbeli képviselői, valamint a hulladékkal foglalkozó szakértői csoport szakértői (5 ülésen) konzultációt folytattak a jogi aktus tervezetéről.

Négyhetes nyilvános konzultációra került sor, amely során a 2019. április 4-i határidőig 34 visszajelzést nyújtottak be az érdekelt felek – többek között élelmiszer-vállalkozók és ipari szövetségek – a minőségi jogalkotási portálon keresztül.

A beérkezett észrevételek főként az érdekelt felek által a fent ismertetett konzultációs szakaszokban már kifejtett álláspontokat tükrözték, pozitívan reagálva a konzultációk során bekerült változtatásokra, azonban több esetben említették, hogy a jövőben további iránymutatásokra van szükség. Gyakori kérés volt, hogy a jogi aktus tartalmazza az élelmiszer-veszteség és -pazarlás önkéntes nyomon követését a gazdaságok szintjén, a be nem takarított növényekre vonatkozóan is. Mivel azonban a tagállamok még nem készek ilyen nyomon követésre, ezt a kérést egyelőre nem vették figyelembe. Ugyanígy e jogi aktus nem foglalkozik azokkal az észrevételekkel, amelyek nem a jogszabály konkrét rendelkezéseihez, hanem az élelmiszer-hulladékra vonatkozó általános politikához kapcsolódnak.

3. A FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ JOGI AKTUS JOGI ELEMEI

A hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv 9. cikkének (8) bekezdésével összhangban a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy meghatározza az élelmiszer-hulladék mérésének módját és az egységes mérésre vonatkozó minimális minőségi követelményeket.

Az 1. cikk pontosítja az élelmiszer-hulladék mérésének hatókörét. A 2. cikk a mérések elvégzésének módjáról rendelkezik annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok éves szinten naprakész adatokat tudjanak szolgáltatni.

A 3. cikk bizonyos adatok önkéntes bejelentésére vonatkozik, ideértve az élelmiszer-hulladékra vonatkozó részletesebb adatokat vagy az élelmiszer-hulladék képződésének megelőzésével kapcsolatos egyéb adatokat.

A 4. cikk minőségi követelményeket ír elő a mérések minőségének biztosítása érdekében a jövőbeli javításokra tekintettel.

A BIZOTTSÁG (EU) .../... FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ HATÁROZATA

(2019.5.3.)

a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az élelmiszer-hulladék szintjének egységes mérésére vonatkozó közös módszertan és minimális minőségi követelmények tekintetében történő kiegészítéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. november 19-i 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre¹ és különösen annak 9. cikke (8) bekezdésére,

mivel:

- (1) A 2008/98/EK irányelv kötelezettséget állapít meg a tagállamok számára arra vonatkozóan, hogy az élelmiszer-hulladék keletkezésének megelőzést építsék be a hulladékkeletkezés megelőzésére irányuló programjaikba, és hogy ellenőrizzék és értékeljék az élelmiszer-hulladék megelőzésére irányuló intézkedések végrehajtását azáltal, hogy közös módszertan alapján mérik az élelmiszer-hulladék szintjét. A Bizottság feladata, hogy az élelmiszer-pazarlással és élelmiszer-veszteséggel foglalkozó uniós platform munkájának eredményei alapján közös módszertant dolgozzon ki, valamint meghatározza az élelmiszer-hulladék szintjének egységes mérésére vonatkozó minimális minőségi követelményeket.
- (2) A 178/2002/EK rendeletben² szereplő „élelmiszer” fogalom meghatározása magában foglalja az élelmiszer egészét a teljes élelmiszerellátási lánc mentén, az előállítástól egészen a fogyasztásig. Az élelmiszerek közé tartoznak a nem ehető részek is, ha azokat az élelmiszer előállítása során nem különítették el az ehető részekről, mint például az emberi fogyasztásra szánt húshoz tapadó csontok. Ebből következik, hogy az élelmiszer-hulladék olyan elemekből áll, amelyek az élelmiszerek fogyasztásra szánt részein túl nem fogyasztásra szánt részeket is magukban foglalnak.
- (3) Nem számítanak élelmiszer-hulladéknak az élelmiszer-ellátási lánc azon szakaszaiban bekövetkezett veszteségek, amelyek során egyes termékek még nem váltak a 178/2002/EK rendelet 2. cikkében meghatározott élelmiszerré, mint például az ehető növények, amelyeket még nem takarítottak be. Ugyanígy nem tartoznak az élelmiszer-hulladékok közé az élelmiszerek előállításából származó, a 2008/98/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kritériumoknak megfelelő melléktermékek sem, mivel azok nem minősülnek hulladéknak.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1–24. o.).

- (4) Az élelmiszer-hulladék keletkezését az élelmiszer-ellátási lánc teljes egészében meg kell előzni és vissza kell szorítani. Mivel az élelmiszer-hulladék típusai és az élelmiszer-hulladék keletkezéséhez hozzájáruló tényezők jelentősen eltérnek az élelmiszer-ellátási lánc különböző szakaszaiban, a keletkezett élelmiszer-hulladékot az egyes szakaszokban külön kell mérni.
- (5) Az élelmiszer-hulladékokat az 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben³ meghatározott, az uniós gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszerének (a továbbiakban: NACE Rev. 2.) megfelelően kell hozzárendelni az élelmiszerellátási lánc különböző szakaszaikhoz. A NACE Rev. 2. szerinti osztályozás hiányában a „háztartások” kategóriához való hozzárendelést a 2150/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ I. melléklete 8. szakaszának 1.2. pontjára való hivatkozással kell elvégezni.
- (6) Noha az európai hulladékjegyzék meghatározásáról szóló 2000/532/EK bizottsági határozat⁵ nem teszi mindig lehetővé az élelmiszer-hulladék pontos azonosítását, iránymutatásul szolgálhat a nemzeti hatóságoknak az élelmiszer-hulladék mérésének vonatkozásában.
- (7) A 2008/98/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában említett mezőgazdasági anyagok és a 2. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett állati melléktermékek nem tartoznak a szóban forgó irányelv hatálya alá, ezért nem mérhetők élelmiszer-hulladékként.
- (8) Annak érdekében, hogy a módszertan a gyakorlatban alkalmazható, a nyomon követésből adódó teher pedig arányos és észszerű legyen, egyes hulladékáramokat, amelyek során várhatóan nem vagy csak elhanyagolható mennyiségben keletkezik élelmiszer-hulladék, nem kell élelmiszer-hulladékként mérni.
- (9) Az élelmiszer-hulladék pontosabb mérése érdekében az élelmiszer-hulladékokkal együtt gyűjtött, nem élelmiszer jellegű anyagokat (pl. talaj vagy csomagolás) a lehető legnagyobb mértékben ki kell zárni az élelmiszer-hulladék mért tömegéből.
- (10) Több olyan élelmiszertípus van, amelyeket általában szennyvízként vagy szennyvízzel együtt dobnak el, mint például a palackozott ivóvíz és ásványvíz, a palackozott italok és egyéb folyadékok. Jelenleg nincsenek az efféle hulladék mérésére szolgáló olyan módszerek, amelyek biztosítanák a jelentett adatok megfelelő szintű megbízhatóságot és összehasonlíthatóságot. Ezért az ilyen típusú élelmiszereket nem kell élelmiszer-hulladékként mérni. A tagállamoknak azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy önkéntes alapon információkat szolgáltatassanak ezekre az élelmiszertípusokra vonatkozóan.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1893/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendeletek módosításáról (HL L 393., 2006.12.30., 1. o.).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2150/2002/EK rendelete (2002. november 25.) a hulladékra vonatkozó statisztikákról (HL L 332., 2002.12.9., 1. o.).

⁵ A Bizottság 2000/532/EK határozata (2000. május 3.) a hulladékjegyzéknek a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében történő meghatározásáról szóló 94/3/EK határozat, valamint a veszélyes hulladékok jegyzékének a veszélyes hulladékokról szóló 91/689/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (4) bekezdése értelmében történő meghatározásáról szóló 94/904/EK tanácsi határozat felváltásáról (HL L 226., 2000.9.6., 3. o.).

- (11) Míg a 2008/98/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett, takarmány-alapanyagként történő felhasználásra szánt anyagok nem tartoznak az említett irányelv hatálya alá és ezért nem lehet azokat élelmiszer-hulladékként mérni, az eredetileg emberi fogyasztásra szánt, majd végül állati takarmányként szolgáló élelmiszerekre vonatkozó információk (beleértve a 68/2013/EU bizottsági rendelet⁶ melléklete A. részének 3. pontjában meghatározott korábbi élelmiszereket) fontosak az élelmiszerekkel kapcsolatos anyagáramlások megértése szempontjából, és hasznosak lehetnek az élelmiszer-hulladék megelőzésére irányuló célzott politika megtervezésében. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni ezen információk önkéntes alapon, egységes módon történő jelentését.
- (12) Annak érdekében, hogy pontosan meg lehessen adni az élelmiszer-ellátási lánc egyes szakaszaiban keletkezett élelmiszer-hulladék mennyiségét, a tagállamoknak alaposan fel kell mérniük az élelmiszer-hulladék mennyiségét. Ezt az alapos mérést az élelmiszer-ellátási lánc minden egyes szakaszára vonatkozóan rendszeresen, de legalább négyévente el kell végezni.
- (13) A 2008/98/EK irányelv 37. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok minden évben jelentik az élelmiszer-hulladék mennyiségét. Az arányosság biztosítása és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a tagállamok számára az éves jelentések céljából biztosítani kell egy sor, az élelmiszer-hulladék mérésére szolgáló módszert, beleértve az élelmiszer-hulladék keletkezésére vonatkozó meglévő elemzéseket, az élelmiszer-hulladékkal foglalkozó új, célzott tanulmányokat, valamint a hulladékstatisztika vagy a jelentéstételi kötelezettségek céljára gyűjtött adatokat és más társadalmi-gazdasági adatokat, vagy mindezek kombinációját. Amennyire csak lehetséges, használni kell az olyan létrehozott adatforrásokat, mint az európai statisztikai rendszer.
- (14) Annak érdekében, hogy a célzott élelmiszerhulladék-megelőzési politika keretében biztosítani lehessen az élelmiszer-ellátási láncon belüli anyagáramlások egységes ellenőrzését, gondoskodni kell arról, hogy azok a tagállamok, amelyek úgy döntenek, hogy az élelmiszer-hulladékot részletesebben mérik, vagy a mérést kiterjesztik a kapcsolódó anyagáramlásokra, ezt egységesen tehesék meg.
- (15) A bejelentett adatok ellenőrzésének és a mérési módszerek javításának lehetővé tétele, valamint e módszerek összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében a tagállamoknak további információkat kell szolgáltatniuk a mérési módszerekről és az összegyűjtött adatok minőségéről,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az élelmiszer-hulladék mérésének hatóköre

- (1) Az élelmiszer-hulladék mennyiségét az élelmiszer-ellátási lánc következő szakaszaira vonatkozóan külön-külön kell mérni:
- elsődleges termelés;
 - feldolgozás és gyártás;
 - élelmiszer-kiskereskedelem és egyéb élelmiszer-forgalmazás;

⁶ A Bizottság 68/2013/EU rendelete (2013. január 16.) a takarmány-alapanyagok jegyzékéről (HL L 29., 2013.1.30., 1. o.)

- d) éttermek és étkeztetés;
 - e) háztartások.
- (2) Az élelmiszer-hulladékot az élelmiszer-ellátási lánc minden egyes, az (1) bekezdésben említett szakaszaihoz – az I. mellékletnek megfelelően – kell hozzárendelni.
- (3) A mérésnek ki kell terjednie a II. mellékletben szereplő hulladékkódok vagy bármely más, élelmiszer-hulladékot tartalmazó hulladék kódja alá besorolt élelmiszer-hulladéokra.
- (4) Az élelmiszer-hulladék mérése nem terjed ki az alábbiakra:
- a) a 2008/98/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének f) pontjában említett mezőgazdasági anyagok;
 - b) a 2008/98/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett állati melléktermékek;
 - c) a 2000/532/EK határozatban meghatározott hulladékjegyzékben szereplő „15 01 – „csomagolási hulladékok (beleértve a válogatottan gyűjtött települési csomagolási hulladékokat)” hulladékkód alá besorolt csomagolási hulladékkategórián belül összegyűjtött élelmiszerhulladék-maradékok;
 - d) a 2000/532/EK határozatban meghatározott hulladékjegyzékben szereplő „20 03 03 – „úttisztításból származó maradékok” hulladékkód alá besorolt hulladékkategórián belül összegyűjtött élelmiszerhulladék-maradékok;
 - e) az élelmiszerhulladék gyűjtése során az élelmiszer-hulladékkal együtt begyűjtött, nem élelmiszer jellegű anyagok, amilyen mértékben csak lehetséges.
- (5) A 3. cikkben említett önkéntes mérés sérelme nélkül az élelmiszer-hulladék mérése nem terjed ki a következőkre:
- a) a szennyvízként vagy szennyvízzel kidobott élelmiszer-hulladék;
 - b) a 2008/98/EK irányelv 2. cikk (2) bekezdésének e) pontjában említett, takarmány-alapanyagként történő felhasználásra szánt anyagok.

2. cikk

Az élelmiszer-hulladék mérésének módszertana

- (1) A tagállamok minden évben mérik a teljes naptári évben keletkezett élelmiszer-hulladék mennyiségét.
- (2) A tagállamok a III. mellékletben meghatározott módszer alkalmazásával legalább négyévente mérik az élelmiszer-ellátási lánc egy adott szakaszában keletkezett élelmiszer-hulladék mennyiségét.
- (3) Amennyiben nem a III. mellékletben ismertetett módszert alkalmazzák, a tagállamok a IV. mellékletben meghatározott módszer alkalmazásával mérik az élelmiszer-ellátási lánc egy adott szakaszára vonatkozó élelmiszer-hulladék mennyiségét.
- (4) A 2008/98/EK irányelv 37. cikke (3) bekezdésének harmadik albekezdésében említett első adatszolgáltatási időszak tekintetében a tagállamok a III. mellékletben meghatározott módszer segítségével mérik az élelmiszer-ellátási lánc összes szakaszában keletkezett élelmiszer-hulladék mennyiségét. Ezen időszak

vonatkozásában a tagállamok a 2017-es évre vagy későbbre vonatkozó meglévő intézkedések keretében már összegyűjtött adatokat is felhasználhatnak.

- (5) Az élelmiszer-hulladék mennyiségét a friss tömegre vonatkozóan, tonnában kell mérni.

3. cikk *Önkéntes mérés*

A tagállamok méréseket végezhetnek és további adatokat szolgáltathatnak a Bizottságnak az élelmiszer-hulladék szintjéről, valamint az élelmiszer-hulladék keletkezésének megelőzéséről. Ilyen adatok lehetnek:

- a) az emberi fogyasztásra szánt élelmiszerek részeiből származó élelmiszer-hulladék mennyisége;
- b) a szennyvízként vagy szennyvízzel kidobott élelmiszer-hulladék mennyisége;
- c) a 2008/98/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének h) pontjában említett, emberi fogyasztásra újraosztott élelmiszerek mennyisége;
- d) a 178/2002/EK rendelet 3. cikkének (6) bekezdésében meghatározott takarmányipari vállalkozó által takarmánnyá alakítás céljából forgalomba hozott, emberi fogyasztásra már nem szánt élelmiszerek mennyisége;
- e) a 68/2013/EU bizottsági rendelet melléklete A. részének 3. pontjában meghatározott korábbi élelmiszerek.

4. cikk *Minimális minőségi követelmények*

1. A tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket annak biztosítására, hogy az élelmiszer-hulladék mérése megbízható és pontos legyen. A tagállamok különösen arról gondoskodnak, hogy:
 - a) a III. mellékletben meghatározott módszerek megfelelően végzett mérések a sokaság azon reprezentatív mintáján alapuljanak, amelyre eredményeit alkalmazzák, továbbá megfelelően tükrözzék a mérendő élelmiszer-hulladéokra vonatkozó adatok variációit;
 - b) a IV. mellékletben meghatározott módszerek megfelelően végzett mérések a rendelkezésre álló legjobb információkon alapuljanak.
2. A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az élelmiszer-ellátási lánc egyes szakaszaiban keletkezett élelmiszer-hulladék mérésére használt módszerekről, valamint a módszereknek az előző méréshez használt módszerekhez képesti bármely jelentős változtatásairól.

5. cikk
Hatálybalépés

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, 2019.5.3-án.

a Bizottság részéről
elnök
Jean-Claude JUNCKER